

PS2012WMC08 – Bijlage 4 Reactie provincie Utrecht op de gezamenlijke reactie van vijf regio's in de provincie Utrecht op het (concept) Provinciaal beleidskader 2013-2014 (De kunst van het loslaten')

Reactie gemeenten	Reactie GS
<p>Op 5 juli jl. hebben wij als regiogemeenten van de regio's Utrecht en Amersfoort kennisgenomen van het concept Provinciaal beleidskader Jeugdzorg 2013-2014 en Transitiekader 2012-2014, genaamd 'De kunst van het loslaten'. U beschrijft hierin op hoofdlijnen wat de provincie de komende periode wilt bereiken binnen de jeugdzorg en wat u daarvoor wilt gaan doen. U geeft ons de mogelijkheid om voor 14 september 2012 op dit beleidskader te reageren. Wij maken hier namens de regiogemeenten Amersfoort (Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg), Utrecht West (De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden), Veenendaal (Veenendaal, Rhenen en Renswoude), Lekstroom (IJsselstein, Nieuwegein, Houten, Lopik en Vianen) en de gemeente Utrecht met deze brief graag gebruik van.</p> <p>Allereerst spreken wij onze waardering uit over de inzet van de provincie aangaande de transitie jeugdzorg. Wij begrijpen dat het als overdragende partij binnen de decentralisatie een spannende exercitie is, waarbij zorgvuldigheid betracht moet worden. Wij waarderen de moeite en tijdsinzet om gezamenlijk de handen ineen te slaan om deze opdracht te laten slagen.</p> <p>Desondanks baart het voorliggende beleidskader en de samenwerking, zoals die de afgelopen periode vorm heeft gekregen tussen provincie en gemeenten, ons zorgen. Zoals u weet, willen wij gedurende de twee jaar die nu voor ons liggen enerzijds ontwikkelen en veranderen en anderzijds er voor zorg dragen dat tot 1 januari 2015 de 'winkel' openblijft. Waarbij de provinciale jeugdzorg slechts een gedeelte is van de taken die op ons af komen. Tijdens dit ontwikkelen en veranderen is er sprake van twee</p>	<p>De provincie vindt het waardevol dat 21 gemeenten op het provinciaal beleidskader gezamenlijk hun reactie hebben geformuleerd. Wij zien dit als teken van de betrokkenheid bij de zorg voor de jeugd en het belang dat wordt gezien in het gezamenlijk doorlopen van het transitieproces.</p> <p>Wij zijn daarbij blij met de waardering die wordt uitgesproken over de inzet die de provincie pleegt.</p> <p>Het oplossen van het dilemma van het in standhouden van de bestaande zorg aan kinderen en ouders/opvoeders tot aan de transitie en tegelijkertijd ruimte bieden aan experimenten ter voorbereiding op de transitie is complex. Het openblijven van 'de winkel' betekent meer dan op 'de winkel passen'. Er is namelijk een gezamenlijk belang om op de transitiedatum een goed functionerend jeugdzorgstelsel over te dragen. Hierin is vraag en aanbod op elkaar afgestemd en hoeven jeugdigen niet te wachten op de zorg die zij nodig hebben. Om dit te</p>

<p>processen die naast elkaar lopen. Een transitieproces van het veranderen van het 'jeugdzorgstelsel' (structuur en verhoudingen) dat té complex is geworden en een transformatieproces (gedrag, cultuur en werkwijze). Vooral het transformatieproces is een zeer complex traject waarbij wij als gemeenten alle kansen willen gebruiken om te komen tot verbeteringen. Om daadwerkelijk te veranderen (het verminderen van druk op gespecialiseerde zorg; één gezin, één plan, één regisseur; ontzorgen en normaliseren) is het van belang om het huidige stelsel niet leidend te laten zijn binnen het transitieproces. Dit betekent dat wij ons niet richten op de huidige structuren en organisaties, maar eerst willen experimenteren om te komen tot een andere cultuur, gedrag en werkwijzen.</p> <p>Uw positie als provincie is anders, omdat u te maken heeft met de huidige wetgeving en de huidige organisatie van de provinciale jeugdzorg. Logischerwijs richt u zich binnen uw beleidskader dan ook voornamelijk op het proces van de daadwerkelijke overheveling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de provincie richting de gemeente. Dit levert momenteel een spanningsveld op, omdat gemeenten de huidige organisatie niet leidend willen laten zijn binnen de decentralisatie en ruimte nodig hebben om zorgvernieuwing te realiseren.</p> <p>Wij hopen dat we de komende periode ons gezamenlijk belang centraal kunnen stellen binnen onze samenwerking: passende zorg voor ieder gezin. En dat u bereid bent om voorafgaand in de aanloop naar de daadwerkelijke decentralisatie de grenzen binnen de huidige wetgeving en organisatie op te zoeken. In het land zien wij dat de provincies hier verschillend mee om gaan. Om bovenstaande redenen geven wij graag onze reactie op de volgende zaken beschreven binnen het kader. Daarbij richten we ons vooral op de samenwerkingsvormen en inzet van de provincie.</p>	<p>kunnen realiseren, investeren we in de verbeteringen in de 2e lijnszorg, waarbij we anticiperen op de toekomstige ontwikkelingen. Samenwerking en partnerschap, met respect voor elkaars positie en belangen, zijn fundamenteel in het transitieproces. Vanuit deze gedachte gaan wij dan ook graag in gesprek met de gemeenten.</p> <p>Het is aan de gemeenten en het Rijk om het nieuwe stelsel in te richten. In het nieuwe stelsel zijn er grote kansen ter verbetering voor de zorg voor de jeugd. Daarbij is een cultuuromslag (de transformatie) nodig om de doelstelling die wordt beoogd met de transitie te doen slagen. De provincie ziet daarbij 'veranderen met behoud van het goede' als een belangrijk uitgangspunt. Vanuit dit perspectief willen we gemeenten de komende periode in staat stellen kennis maken met de huidige werkwijze om zo naar eigen oordeel te beslissen wat daarvan bruikbaar is in de toekomst.</p> <p>De komende periode geven wij ruimte aan experimenten (proeftuinen) en het fiches-model, waarbij de gemeenten en de jeugdzorgaanbieders de mogelijkheid hebben de gewenste cultuuromslag te maken. Als provincie zetten we hiervoor substantiële middelen in. In het verleden hebben wij via het programma Utrechtse jeugd Centraal ruim € 20 miljoen geïnvesteerd op thema's zoals preventie, nazorg, ketenzorg en zorgvernieuwing. Voor de komende periode hebben wij niet de extra autonome middelen beschikbaar, zoals nu door sommige andere provincies worden ingezet.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Het in staat stellen om te oefenen met het opdrachtgeverschap</i> U schrijft hierbij aan te sluiten bij het transformatieproces van de 	<p>Gemeenten hebben veel ervaring met inkoop van trajecten e.d. Het fiches-model beoogt gemeenten specifiek kennis te laten maken met het opdrachtgeverschap</p>

<p>gemeente. Het opdrachtgeverschap in zijn huidige vorm is echter gebaseerd op de huidige structuur, inrichting, organisatie en schaalgrootte van de provinciale jeugdzorg. De behoefte van ons als gemeenten ligt in het stadium ervoor: hoe kunnen we de kennis en ervaring van de huidige inkooporganisatie van de provincie gebruiken binnen het nieuw in te richten stelsel? Wij willen ruimte om tot zorgvernieuwing te komen. Dat zal ook effect hebben op het geformuleerde opdrachtgeverschap. Het voorstel van de fiches is hier de uitwerking van. De provincie stelt de gemeenten in de gelegenheid om in aansluiting op de lokale situatie een deel van de zorg – onder verantwoordelijkheid van de provincie – in te kopen. Dit schiet het doel van vernieuwing en het maken van een beweging voorbij. Wij kopen als gemeenten op dit moment ook al in met toepassing van diverse financieringssystemen. Wij willen dat gemeenten vanuit de provinciale financiering meer ruimte krijgen om tot zorgvernieuwing te komen.</p>	<p>voor zorg in de tweede lijn. Samen met gemeenten, zorgaanbieders en bureau jeugdzorg zullen wij de komende maanden het fichesmodel verder uitwerken.</p> <p>Wij zetten voor de fiches middelen uit de doeluitkering in. Dit zijn middelen die bedoeld zijn voor geïndiceerde jeugdzorg en verbonden zijn aan de huidige provinciale jeugdzorgaanbieders. Zorgaanbieders kunnen in samenspraak met gemeenten verbindingen aangaan met 1e lijns voorzieningen en vernieuwende vormen van zorg ontwikkelen.</p> <p>De nu gekozen aanpak dient als eerste stap. Op basis van monitoring en evaluatie vindt naar behoefte verdere uitbreiding plaats.</p> <p>➤ <i>Verdere uitwerking van dit punt is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2013 onder actie 11.b.</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Experimenten met indicatievrije trajecten</i> <p>U stelt dat u gemeenten wilt faciliteren om te experimenteren met indicatievrije trajecten in de lichte, ambulante zorg. Dit kan een van de aspecten zijn waar we binnen de transformatie mee willen experimenteren. Voor ons als gemeente is het transformatieproces leidend en vanuit dat gezichtspunt zijn wij er niet bij gebaat als de experimenteerruimte vooraf al bepaald is. Wij willen de experimenteerruimte ruimer in zetten voor innovaties en nieuwe zorgconcepten die leiden tot afname van intensieve dure zorg.</p>	<p>Naast het indicatie-vrij of arm inzetten van ambulante trajecten is juist het fichesmodel bedoeld om te experimenteren op een breder terrein. Dit model is bedoeld om instroom in de jeugdzorg tegen te gaan en dure intensievere zorg te voorkomen. Daarmee biedt dit model naar onze mening een eerste mogelijkheid de gewenste cultuuromslag te realiseren.</p> <p>➤ <i>Verdere uitwerking van dit thema vindt plaats in de actie 11.a van het uitvoeringsprogramma 2013, de uitwerking van het fiches-model (11.b) en de in 2013 af te spreken nieuwe bestuursovereenkomsten (9.d).</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ondersteuning regio-indeling</i> <p>De provincie ondersteunt gemeenten in het proces om te komen tot een optimale regio-indeling. De decentralisatie jeugdzorg betreft niet alleen de provinciale jeugdzorg en de vraag is of de provinciale grenzen tot optimale regio-indelingen leiden. Op dit moment is niet bekend wat überhaupt optimale regio-indelingen zijn. Dit zal onderdeel zijn van het transformatieproces: wat kunnen en willen gemeenten op welke</p>	<p>In het bestuurlijk overleg is ons gevraagd om gemeenten te ondersteunen in het proces van regiovorming. Het klopt dat de vorm en grootte van de regio's nog niet helder is en dat daarmee "een optimale regio" niet gedefinieerd kan worden. In de afweging om te komen tot regionale samenwerking spelen diverse factoren een rol. Door het Rijk wordt aangegeven dat zij straks de beoordeling doen of op een aantal delen van het toekomstige systeem voldoende wordt samengewerkt. Wanneer gemeenten dat wensen zijn wij bereid hen te ondersteunen in het proces</p>

<p>schaalgrootte regelen? De decentralisatie is een hele onbekende nieuwe wereld en optimale regio-indelingen bestaan dus ook (nog) niet.</p>	<p>om te komen tot die samenwerking.</p> <p>➤ <i>In het uitvoeringsprogramma 2013 is aangegeven dat thema's samen met gemeenten worden geformuleerd. Daarin kan ook regio-indeling aan de orde komen (actie 10.a)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Risicobenadering</i> <p>Vanuit de huidige organisatie en structuur van de jeugdzorg is het begrijpelijk dat de risico's en de gevaren binnen het beleidskader worden benadrukt. Het is van belang dat binnen de transitie geen onnodige risico's worden gelopen en dat ieder kind/gezin ondersteuning krijgt indien nodig is. Deze nadruk op risico's is echter tekenend voor het huidige jeugdzorgstelsel. Als gemeente hebben wij de opdracht en de wens om het systeem te normaliseren. Het medische model waarop het huidige stelsel is gebaseerd, is op het minimaliseren van risico's geënt, terwijl het nieuwe stelsel de doelstelling heeft om te zoeken naar kansen, naar wat het gezin wel kan of met hulp kan, waarbij de professionals meer ruimte krijgen om op verantwoorde wijze ondersteuning en zorg te verlenen. Dit zegt niet dat de veiligheid van het kind/gezin niet gewaarborgd moet worden, maar vraagt wel een geheel andere benadering.</p>	<p>Wij onderschrijven het belang voor gemeenten om voldoende beleidsruimte te krijgen en zo verbetering en vernieuwing aan te brengen. Na de transitiedatum zullen gemeenten ook worden geconfronteerd met helaas ernstige problematiek die ingrijpende gevolgen kan hebben voor jeugdigen en gezinnen. Interventies zijn dan noodzakelijk die diep ingrijpen in het leven van die jeugdigen en gezinnen. Een goede balans in vrije beleidsruimte en regulering is noodzakelijk. Vanuit onze taak, rol en expertise is het dat wij mogelijke risico's in beeld brengen en benoemen. Ook binnen het nieuwe stelsel zal het veilig stellen van de belangen van de burger via regelgeving noodzakelijk blijven.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Afbouw huidige subsidierelaties</i> <p>De afbouw en het opzeggen van subsidierelaties wordt binnen het beleidskader als een vraag geformuleerd. Er wordt juridisch nagegaan hoe de provincie subsidierelaties moet opzeggen. Als gemeenten willen we tot zorgvernieuwing komen, daarom is het van belang dat de provincie organisaties nu al aanschrijft om rekening te houden met een herschikking van hun aanbod binnen hun organisatie of daarbuiten. We moeten er voor waken dat er straks een situatie van gedwongen winkelnering ontstaat wat het proces van transformatie in de weg zal staan</p>	<p>In het uitvoeringsprogramma is aangegeven dat provinciale jeugdzorginstellingen in ieder geval voor 1 juli 2013 op de hoogte worden gebracht van het beëindigen van de subsidierelatie met ons. Dit is een gezamenlijk traject met alle andere provincies en stadsregio's.</p> <p>Voor de lopende zorgtrajecten op de transitiedatum wordt door het Rijk een overgangsregeling vastgesteld.</p> <p>Naast dat de jeugdzorginstellingen op tijd worden geïnformeerd is het ook van belang dat gemeenten op tijd aangeven welk aanbod zij straks nodig hebben om aan de vraag van de jeugdigen en hun ouders/opvoeders te kunnen voldoen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Financiële risico's <p>Bij Bureau Jeugdzorg hangen de financiële risico's samen met het</p>	<p>Tijdens het transitieproces zal duidelijk worden hoe het stelsel er exact uit zal gaan zien. Voor Bureau Jeugdzorg zal dit tot gevolg hebben dat zij als 'instituut'</p>

<p>wegvallen van de wettelijk geregelde verantwoordelijkheid voor de uitvoering van taken. De omvang van het financiële risico hangt onder meer af van de mogelijkheid om via 'mens-volgt-werk' personeel in het nieuwe stelsel op te nemen. Op dit moment is het voor ons als gemeenten niet duidelijk wat deze formulering betekent. Niet alle mensen zullen geschikt zijn om op te nemen en te laten functioneren binnen het nieuwe stelsel. Uiteraard hebben we de kennis, ervaring en kunde van de professionals hard nodig om de transitie tot een succes te maken. De professional, dicht bij het gezin krijgt een steeds prominentere en belangrijkere rol.</p> <p>Reactie provincie</p>	<p>verdwijnt. De door hen uitgevoerde werkzaamheden worden binnen een andere context uitgevoerd (zoals AMK, jeugdreclassering en jeugdbescherming en gezinsvoogdij) en andere taken zullen mogelijk vervallen ofwel anders worden opgepakt (bijv. indicatiestelling, outreachend werken, advies en informatie). De duidelijkheid hierover zal in het verdere verloop van het transitieproces gaan ontstaan. Door Bureau Jeugdzorg Utrecht wordt een aantal scenario's uitgewerkt.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Risico's en kansen</i> <p>Over het algemeen missen wij bij de beschreven risico's de kansen. Dit straalt geen vertrouwen uit in de gemeenten en dat vinden wij een gemiste kans.</p>	<p>Wij onderschrijven de noodzaak tot de stelselwijziging en hebben in het beleidskader het positieve effect en de kansen verwoord. Wij geloven er in dat de gemeenten in staat zijn om de eigen kracht, regie en de eigen verantwoordelijkheid van burger centraal te stellen in het nieuwe stelsel. Ook biedt een nieuw stelsel kansen om de zorg voor de jeugd integraler, sneller en dichterbij te organiseren en verdere verbindingen te leggen tussen zorg, onderwijs, werk en inkomen, sport en veiligheid.</p> <p>Het benoemen van risico's maakt het voor betrokkenen mogelijk, zo nodig tijdig de juiste (voorzorgs-) maatregelen te treffen en vormt een essentieel onderdeel van ieder beleidskader.</p>